

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА**ХІРУРГІЯ РОЗДІЛ «ДИТЯЧА ХІРУРГІЯ»**

Спеціальність: **222 «Медицина»**
Освітньо-професійна програма: **«Медицина»**
Код компонента в освітній програмі: **_33 ОК**
Рівень вищої освіти: **Другий (магістерський) рівень**
Форма здобуття освіти: **_очна (денна)**
Рік навчання: **5**
Семестр(и): **7, 8 семестри**
Тип освітнього компонента: **_обов'язковий**
Навчальний рік: **2028-2029**

Обсяг: **1,5 кредити ECTS (45 год.)**
Навчальні заняття: **лекції, практичні заняття**
Підсумковий контроль: **диференційований залік**
Пререквізити: **«Медична біологія», «Медична та біологічна фізика; медичні інформаційні технології», «Медична хімія», «Біоорганічна хімія», «Анатомія людини», «Гістологія, цитологія та ембріологія», «Фізіологія», «Біологічна хімія», «Мікробіологія, вірусологія та імунологія», «Патоморфологія», «Патофізіологія», «Фармакологія», «Клінічна анатомія та оперативна хірургія», «Пропедевтика медицини».**

Кафедра/підрозділ: **_Кафедра дитячої хірургії та дитячої анестезіології, КНП ХОР "Обласна дитяча клінічна лікарня", 6-й поверх, вул. Клочківська, 337-А,**

Керівник освітнього компонента: **проф. Давиденко Вячеслав Борисович**

vb.davydenko@knmu.edu.ua

Сторінка освітнього компонента в Системі дистанційного навчання ХНМУ (Moodle):

<https://distance.knmu.edu.ua/course/index.php?categoryid=60>

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Навчальна дисципліна «Хірургія» забезпечує системне засвоєння теоретичних знань і практичних навичок для надання хірургічної допомоги пацієнтам із різними патологіями. Здобувачі освіти вивчають хірургічну патологію дихальної та серцево-судинної систем, травми грудної клітки та середостіння, хірургічну ендокринологію, а також захворювання та травми артеріальної, венозної і лімфатичної систем кінцівок. Навчання включає лекції, бесіди, демонстрації, ілюстрації, презентації та відеоматеріали. Особлива увага приділяється розвитку клінічного мислення, навичок фізикального та інструментального обстеження, диференційної діагностики, веденню пацієнтів у пере- та післяопераційний період, а також освоєнню хірургічних маніпуляцій і процедур. Контроль знань здійснюється через усне та письмове опитування, тестування, а організація навчального процесу відповідає стандартам Європейської кредитно-трансферної системи. Перелік критеріїв надання хірургічної допомоги регламентується відповідними уніфікованими клінічними протоколами за спеціальністю «Хірургія» МОЗ України.

Вивчення здобувачами дитячих хірургічних хвороб, передбачає ознайомлення з етіологією, клінічною картиною, діагностикою та лікуванням найпоширеніших набутих хірургічними захворювань у дітей, формування умінь застосовувати знання з дитячої хірургії в процесі подальшого навчання й у професійній діяльності. Закладає основи здорового дитинства та профілактики порушення функцій в процесі життєдіяльності зростаючого організму.

МЕТА КУРСУ: послідовне формування особистості фахівця відповідного рівня освіти (магістра) у вищих медичних навчальних закладів. .

Кінцева мета навчальної дисципліни «Дитяча хірургія» вищих медичних навчальних закладів впливає із мети освітньої та професійної підготовки випускників вищого медичного навчального закладу та визначається змістом теоретичних знань, методичної підготовки, практичних умінь і навичок, якими повинен оволодіти спеціаліст.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

- Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.
- Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я.
- Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки з позиції доказової медицини у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем, включаючи систему раннього втручання.
- Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2).
- Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4), враховуючи вік пацієнта.
- Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря-керівника в умовах закладу охорони здоров'я (за списком 2).
- Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні) (за списком 4), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).
- Визначити головний клінічний синдром або чим обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.
- Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (за списком 2), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у тому числі міжнародними, заснованими на принципах доказової медицини; у разі необхідності розширення стандартної схеми вміти обґрунтувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.

- Визначати необхідний режим праці, відпочинку та харчування на підставі заключного клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
- Визначати тактику та надавати екстрену медичної допомогу при невідкладних станах (за списком 3) в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування.
- Формувати раціональні медичні маршрути пацієнтів; організовувати взаємодію з колегами в своєму та інших закладах, організаціях та установах; застосовувати інструменти просування медичних послуг на ринку, на підставі аналізу потреб населення, в умовах функціонування закладу охорони здоров'я, його підрозділу, в конкурентному середовищі.
- Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
- Визначати стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів.
- Відшуковувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних, інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.
- Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.
- Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців; управляти конфліктами на міжособистісному та організаційному (професійному) рівні, налагоджувати ефективну комунікацію в фаховому та нефаховому середовищі.
- Діяти у професійній сфері з урахуванням власної свободи й безпеки у співпраці й порозумінні з членами соціума – як фахівцями, так і нефахівцями; вміти приймати рішення самостійно, нести відповідальність за свої дії; ефективно працювати в команді, керуючись принципами лідерства та взаємоповаги.

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Перелік тем лекцій (4 год.):

1. Гнійно-запальні захворювання легень і плеври. Травми грудної порожнини та ушкодження стравоходу у дітей.
2. Вроджена та набута непрохідність шлунково-кишкового тракту у дітей.

Перелік тем практичних занять (26 год.):

1. Гнійно-запальні захворювання м'яких тканин (флегмона новонароджених, омфаліт, мастит). Токсичні форми перебігу гнійно-запальних захворювань м'яких тканин і розвиток септичних ускладнень. Гнійно-запальні захворювання кісток і суглобів: септичний артрит (метаепіфізарний остеомієліт), гострий метадіафізарний остеомієліт, атипові форми остеомієліту. Курація хворих.

2. Гнійні захворювання легень та плеври. Гостра деструктивна пневмонія (внутрішньолегенева форма, легенево-плевральна форма – піоторакс, піопневмоторакс, пневмоторакс).
3. Запальні захворювання черевної порожнини (гострий апендицит, гострий холецистит, гострий панкреатит, перитоніт новонароджених).
4. Набута кишкова непрохідність (інвагінація кишечника у дітей, спайкова кишкова непрохідність, динамічна кишкова непрохідність). Кровотечі з травного тракту (виразкова хвороба 12-палої кишки, портална гіпертензія, кровотечі з нижніх відділів травного тракту: дивертикул Меккеля, поліпи, тріщини, геморої).
5. Політравма у дітей. Закрита травма живота (ушкодження паренхіматозних органів черевної порожнини, ушкодження порожнистих органів черевної порожнини). Травма органів грудної порожнини. Ушкодження стравоходу.
6. Сечокам'яна хвороба нирок, сечових шляхів, сечового міхура. Синдром набряклої мошонки (перекрут гідатиди, гостро виникле гідроцеле оболонки сім'яного канатика та яєчка, перекрути сім'яного канатика). Травматичні ушкодження сечовивідної системи (ушкодження мошонки, уретри, сечового міхура, сечоводу, нирок).

Перелік тем самостійної роботи студента (15 год.)

1. Деонтологія дитячого віку.
2. Особливості антибіотикотерапії у дітей.
3. Ускладнення гнійно-запальних захворювань у немовлят.
4. Токсико-септичний шок у дітей.
5. Техніка лапароскопії у дітей.
6. Можливості УЗД у дітей.

СРС спрямована на поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих під час аудиторного навчання та сприяють формуванню професійних компетентностей. Результати СРС підлягають контролю та включені до підсумкового контролю знань.

Консультації: офлайн на базі кафедри або онлайн за розкладом кафедри, чи на платформі АСУ ХНМУ (за попередньою реєстрацією) чи на платформі Moodle.

Методи навчання: . Самостійна робота здобувачів

- ☐ підготовка до аудиторних занять (лекцій);
- ☐ виконання практичних завдань протягом семестру;
- ☐ самостійне опрацювання окремих тем навчальної дисципліни;
- ☐ підготовка і виконання завдань, передбачених програмою практичної підготовки;
- ☐ підготовка до усіх видів контролю (залік).

2. Словесні методи: лекція, обговорення, бесіда.

3. Наочні методи: демонстрація слайдів, фільмів.

Викладання навчальної дисципліни «Дитяча хірургія» здійснюється на основі впровадження сучасних методів навчання: проблемна, мультимедійна, бінарна лекція, лекція-бесіда; дискусія, «круглий стіл», дидактичні ігри, кейс-метод, моделювання професійних, проблемних ситуацій.

ОЦІНЮВАННЯ

Поточна навчальна діяльність (ПНД). Оцінювання успішності здобувачів освіти здійснюється відповідно до Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ (https://knmu.edu.ua/doc_block_type/instrukczyi-navchalnogo-proczesu/). Оцінка за практичне чи підсумкове заняття становить від 2 до 5 балів. Подання завдань за запізненням з неповажних причин тягне за собою зниження оцінки відповідно до відсотка запізнення в часі від часу виконання завдання. Завдання перевіряються протягом 24 год. Оцінки виставляються в

електронний журнал. Незадовільні оцінки відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/pol_por-vidprac-zaniat.pdf).

В кінці семестру середня оцінка за семестр конвертується у багатобальну оцінку (70 – 120 балів) відповідно до таблиці 1 Інструкції з оцінювання (див. вище). Середнє арифметичне ПНД за обидва семестри становить **загальну навчальну діяльність (ЗНД)**.

Індивідуальні завдання (ІЗ) Індивідуальні завдання здобувача (далі – ІЗС) не є обов'язковим елементом, але при бажанні здобувача освіти може бути виконане і оцінюється в балах ECTS (не більше 10), які додаються до суми балів, набраних за поточну навчальну діяльність. На засіданні кафедри затверджено перелік індивідуальних завдань (участь з доповідями в студентських конференціях, профільних олімпіадах, підготовка аналітичних оглядів з презентаціями з перевіркою на плагіат) з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні (не більше 10).

Підсумковий контроль. Умовою допуску до іспиту є набрання 70 балів ЗНД. Оцінка за діф. залік. становить від 50 до 80 балів.

Оцінка з дисципліни (ОД). $ОД = ЗНД + ІЗ + діф. залік.$

Оскарження результатів підсумкового контролю проводиться у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf).

ПОЛІТИКИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Рекомендації щодо роботи на курсі: брати активну участь у всіх формах роботи на заняттях, присвячувати 1-2 год. щодня виконанню самостійної роботи та підготовці до занять, ставити запитання під час занять, відвідувати консультації, вчасно здавати завдання та виконувати усі форми контролю.

Відвідування занять. Відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим. Формою одягу під час офлайн-занять є білий медичний халат. При запізненні на лекцію або практичне заняття більше ніж на 5 хвилин здобувач(ка) освіти можете бути не допущений(на) до заняття. Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/pol_por-vidprac-zaniat.pdf).

Академічна доброчесність. ХНМУ стоїть на позиціях нульової толерантності до проявів академічної недоброчесності. Будь-які порушення принципів академічної доброчесності тягнуть за собою відповідальність у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf).

Використання електронних гаджетів та інструментів штучного інтелекту допускається лише з дозволу викладача.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Здобувачі з особливими освітніми потребами мають зв'язатися з викладачем задля розробки індивідуальної освітньої траєкторії.

Час відповіді викладача: 24 години.

Технічні вимоги до роботи на курсі:

- доступ до комп'ютера, ноутбука, планшета чи смартфона
- корпоративний обліковий запис Google з власним фото
- навички роботи з Google Workspace (Google Meet, Docs, Sheets, Slides, Forms) та Moodle

Технічна підтримка: АСУ (ev.shevtsov@knmu.edu.ua), Google (tehotdelknmu@gmail.com), Moodle (al.korol@knmu.edu.ua)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. «Хірургія: підручник» /Я. С. Березницький, О.В. Білов, Л. С., Білянський [та ін.]; за ред. Я. С. Березницького. – Вінниця : Нова Книга, 2020. – 528 с.

2. Хірургічні хвороби. Частина І. Підручник для студентів VI курсу медичних факультетів спеціальностей «Медицина», «Педіатрія» / Никоненко А. О., Грушка В. А., Головка М. Г., Гайдаржі Є. І., Перцов І. В., Матерухін А. М., Матвєєв С. О., Вільданов С. Р., Зубрик І. В. Запоріжжя, 2021.-277с.
3. Хірургічні хвороби. Частина II. Підручник для студентів VI курсу медичних факультетів спеціальностей «Медицина», «Педіатрія» / Никоненко А. О., Грушка В. А., Головка М. Г., Гайдаржі Є. І., Перцов І. В., Матерухін А. М., Матвєєв С. О., Вільданов С. Р., Зубрик І. В. Запоріжжя, 2021. - 302 с.
4. Медсестринство у внутрішній медицині: підручник / О.С. Стасишин, В.В. Стасюк, І.М. Бандура, І.В. Вібла та ін. — 6-е видання, 2023.- 496 с.
5. Клінічний догляд за Маклаудом: навч.посібник / Анна Р. Довер, Дж.Аластер Іннес, Карен Фейргерст; - 15-е видання. - К.: ВСВ «Медицина», 2024. – 496 с.
6. Медицина невідкладних станів. Екстрена (швидка) медична допомога: підручник / І.С. Зозуля, А.О. Волосовець, О.Г. Шекера та ін. — 5-е видання. - К.: ВСВ «Медицина», 2023. – 560 с.
7. Бачурін Г. В., Коломоєць Ю.С. Травматичні пошкодження органів сечової і чоловічої статеві системи: навч.-метод. посібник / Г. В. Бачурін, Коломоєць Ю.С. – Запоріжжя: ЗДМУ, 2022. – 71 с.
8. Основні поняття та сучасна класифікація бойової хірургічної травми, за редакцією Е.М.Хорошуна, (методичні рекомендації), Харків-2022, 41 с.
9. Догоспітальна допомога при травмах. International Trauma Life Support: пер. з англ. 9-го вид. / Рой Л. Елсон, Кайі Г. Ган, Джон Е.Кемпбелл ; наук. ред. пер. : д-р мед. наук А.О. Волосовець. – К.: ВСВ «Медицина», 2022. – ХХІІ, 448 с.
10. Перша екстрена і тактична медична допомога на догоспітальному етапі: Навч. посіб. для студ. мед. (фарм.) закладів фахової передвищої та вищої освіти. — 4-те видання, / За ред. В.С. Тарасюка. — К., 2021. — 504 с
11. Медицина в різних природних умовах: посібник з надання першої та невідкладної догоспітальної медичної допомоги: пер. 7-го англ. вид. / Тейт Хіггінс, Алі С. Арасту, Пол С. Ауербах; наук. ред. пер. Антон Волосовець. – К.: ВСВ «Медицина», 2024. – 384 с.
12. Паліативно-хоспісна допомога: Навч. посіб. для студ. мед. закладів фахової передвищої та вищої освіти, лікарів-інтернів, сімей. лікарів. — 2-ге вид. Затверджено МОЗ / Тарасюк В.С., Кучанська Г.Б. — К., 2021. — 328 с
13. Особливості патогенезу гнійних ран нижніх кінцівок, що довго не гояться (огляд літератури).doi.org/10.37699/2308-7005.3.2023.14, Криворучко І.А., Чеверда В.М., Гольцев К.А., № 3 (2023): Харківська хірургічна школа, 81-89 с.
14. Медицина за Девідсоном: принципи і практика: 23-є видання: у 3 томах. Том 3 / за ред. Стюарта Г. Ралстона, Яна Д. Пенмана, Марка В.Дж. Стрекена, Річарда П. Гобсона – К.: ВСВ «Медицина», 2021.- 664 с.

Допоміжна

- 1 Сучасні тенденції в лікуванні хірургічних гнійно-запальних захворювань у дітей (Давиденко В.Б., Пащенко Ю.В., Данилова В.В., Штикер С.Ю., Рой Н.В.)// Сучасний стан та перспективи підготовки лікарів-інтернів у Харківському національному медичному університеті.//Мат.45-ї наук.-методичної конференції з інтернатури.- 10 квітня 2019 р.- м.Харків.-с.37
- 2 Аноректальні мальформації Метод. вказ. для студентів та лікарів-інтернів (доповнені та перероблені). – Харків : ХНМУ, 2021. – 24 с. Ю. В. Басилайшвілі, В. Б. Давиденко, Н. В. Рой
- 3 Хвороба Гіршпрунга Метод. вказ. для студентів та лікарів-інтернів (доповнені та перероблені). – Харків : Ю. В. Басилайшвілі, В. Б. Давиденко, Н. В. Рой
- 4 Кореляція щільності біоплівки та резистентності збудників пієлонефритів при

- вродженому гідронефрозі у дітей / М. М. Мішина, В. Б. Давиденко, І. А. Марченко, Н.В. Рой [та ін.] // The world of science and innovation : abstracts of VI international scientific and practical conference, London, January 14–16, 2021. – London : Cognum Publishing House, 2021. – P. 806–813. – ISBN 978-92-9472-197-6.
- 5 Ендоскопічне лікування міхурово-сечовідного рефлюксу/ Сирова Г.О., Лапшин В.В., Чаленко Н.М.// The 3rd International scientific and practical conference “Scientific research in the modern world” (January 12-14, 2023) Perfect Publishing, Toronto, Canada. 2023. P. 108-111 III Міжнародна науково-практична конференція «Наукові дослідження в сучасному світі» (12-14 січня 2023 р.) Perfect Publishing, Торонто, Канада. 2023. С. 108-111
- 6 Оптимальний вік хлопчиків для хірургічної корекції гіпоспадії / Лапшин В.В., Бадалов Заур Адалят огли, Продан Ю.О.// Період трансформаційних процесів в світовій науці: задачі та виклики: матеріали I Міжнародної наукової конференції, м. Одеса, 2 червня, 2023р. С. 193-197; Міжнародний центр наукових досліджень. — Вінниця: Європейська наукова платформа, 2023.
- 7 Гострий гематогенний остеомієліт: причини, патогенез та основні підходи до діагностики та лікування/ Рой Н.В., Лоєнко Н.В // Сучасні тенденції розвитку економіки, техніки та промисловості: Збірник наукових праць «Міжнародна наукова єдність» з матеріалами III Міжнародної науково-практичної конференції. Торонто, Канада. 9-11 квітня 2025 р., 325 с. стор. 242-247
- 8 Використання тканинної інженерії та біоматеріалів у дитячій хірургії/ Писаренко К.С., Рой Н.В.// Збірник наукових праць з матеріалами 1-а міжнародна наук. та практична конференція «Сучасні наукові дослідження: теоретико-практ. Аспекти» (14-16 квітня 2025 р. Ріга, Латвія). Європейський відкритий науковий простір, 2025. 157 с. стор. 116 – 118.

Зав. кафедри _____

(підпис)

ПІБ